

Barraca de vinya

El Pont de Vilomara i Rocafort

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Can Riera
Emplaçament Camí al Mas Arbocet
Alçada: 407

Coordenades:

Latitud: 41.71094
Longitud: 1.91731
UTM Est (X): 409929
UTM Nord (Y): 4618249

Classificació

Número de fitxa 08182 - 37
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Contemporani Popular
Segle XIX
Estat de conservació Bo
Notes de conservació: La terra que hi ha a l'interior, ha estat aportada. No hi ha cap enfonsament.
Protecció Inexistent
Accés Restringit
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: 08181A004000360000OR
Autoria de la fitxa Jordi Montlló Bolart i Laura Bosch
Data de registre de la fitxa: dg., 17/07/2016 - 02:00

Descripció

Barraca de pedra seca situada en el vessant septentrional del Torrent de la Font de l'Àlber; en unes terrasses d'oliveres.

Està enrasada i integrada a un mur de pedra seca de dos metres d'alçada. El marge està reforçat amb pedra força regular, amb una cara planera cap a l'exterior, combinant dues mides de pedruscall que es fan ben visibles, de mida mitjana o petita mitjana, alguns d'ells en forma de tascó i blocs més grans disposats regularment. L'eix de la barraca és perpendicular al mur. Els brancals o muntants són rectes. La llinda és doble formant un arc i descansa directament sobre els brancals, l'espai buit deixat per l'arc s'ha reblat amb falques de pedruscall. L'alçada de la porta mesura 1,10 metres per una amplada de 0,53 metres. Per sobre de la llinda hi ha les restes del voladís, fet amb llesques de pedra plana. El gruix del mur és de 0,75 metres. A l'interior, la planta és circular i mesura 1,70 metres de diàmetre. La coberta és de lloses per aproximació de filades amb la clau de volta visible. Arran de terra té tres tinells, un a tocar de l'altre, en molt bon estat de conservació (35 x 40 x 40 de fondària respectivament). La barraca està orientada al sud-oest. Al costat de llevant del mur en relació a la porta, hi ha una escala volada.

Observacions:

Barraca inventariada per l'Observatori del Paisatge de Catalunya dins el projecte Wikipedra amb el codi 3032.

Història

La tècnica de la pedra seca es caracteritza per l'ús de la pedra sense treballar i sense cap material d'unió. Les irregularitats de les lloses es corregeixen amb pedruscall. La pedra només es treballa quan ha de tenir una tasca específica, com llindes o escaires. Al Pont de Vilomara i Rocafort aquesta tècnica s'utilitza en les barraques de vinya. Es tracta d'una tècnica amb uns orígens molt remots però que la seva expansió es vincula amb el creixement de la viticultura durant la segona meitat del segle XIX (SOLER i PERARNAU:1985). No hi ha testimonis, ni documentació que puguin aportar una cronologia més antiga. Els condicionants que afavoreixen l'aparició de les barraques són: un increment de l'àrea cultivable que provoca la construcció de parets de pedra seca per formar feixes; una atenció més continuada que reclama el conreu de la vinya, creant la necessitat d'aixopluc i magatzem d'eines del pagès que restarà més temps lligat al camp; i, finalment, la presència al Bages, d'un estrat rocós molt pròxim a la superfície.

La situació geogràfica d'aquestes barraques ve condicionada per la necessitat d'aprofitament de l'espai conreat. Podem trobar, per tant, barraques construïdes entre dues feixes de diferent nivell, sempre i quan siguin del mateix propietari. També podem trobar barraques enmig del camp, però es deu al mateix condicionant, ja que segurament es tracta d'una franja del camp rocosa o de difícil utilització pel conreu. Finalment, també podem trobar les barraques en un racó del camp, on s'amuntegaven les pedres extretes de llaurar, o fora del camp semi excavades en un marge. Segons la tipologia de la seva construcció, poden ser de planta circular o quadrangular i poden ser construccions isolades o estar adossades en un marge o altra construcció. La volta de les de planta circular es fa per aproximació de fileres. En canvi, les de planta quadrangular poden tenir la volta per aproximació de fileres o en base a un sistema piramidal. Pel que fa al tema dels constructors, es pot parlar de tres teories: l'existència de quadrilles de "barracaires" itinerants, els "sardans", o el propi pagès. L'existència del sardans s'ha recollit en el treball de Soler i Perarnau (1985) gràcies a un informant que situa aquests personatges a finals del segle XIX. Es tracta d'homes procedents de la Cerdanya, segurament la part alta de la Cerdanya, que oferien els seus serveis per a la construccions de pedra seca, com activitat complementària en èpoques climatològicament adverses en el seu lloc de residència.

Bibliografia

RIPOLL, Ramon, coord. (2010). La pedra seca. Evolució, arquitectura i restauració. Col·lecció Arquitectura tradicional, vol. 3. Edicions Brau. Figueres.

SOLER i BONET, Josep M. i PERARNAU i LLORENS, Jaume (1985). "Les barraques de vinya al terme municipal d'Artés (Pla de Bages)"; dins Dovella, núm. 17. Manresa, pàgs. 37-43.

SOLER i BONET, Josep M.(1987). "Barraques i tines, construccions per a la vinya"; dins Dovella, núm. 24. Manresa.

SOLER i BONET, Josep M.(1988). "La tècnica de la pedra seca. La construcció popular"; dins Dovella, núm. 29. Manresa, pàgs. 47-52.

SOLER i BONET, Josep Maria (2000). "La construcció en pedra seca, arquitectura, patrimoni i tradició"; dins Dovella, núm. 70. Manresa, pàgs. 9-11.

Enllaços d'interès:

<http://wikipedra.catpaisatge.net/>

